

5/2012

XB1

Měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

Zahraniční povídky

Lezli Robynová

Anndroidka ze Zeleného domu

Vylar Kaftan

Žiju, miluju tě,
uvidíme se v Renu

John Barnes

Oceán jako sněhová vločka...

České povídky

Jana Rečková

Ten rok,
kdy jsi začaroval kaštiny

Vladimír Zábrodský

Bohyně salátu

Kristýna Louthanová

Mezi dvěma světy

Milan Petrák

Tvorečkové

Publicistika

Jason Sanford

Začátečnická tréma
panenského romanopisce

Martin Zhouf

Rozhovor s Milanem Fibigerem

www.casopisxb1.cz

Cena: 75 Kč - 3,05 euro

9 771804 660004

Ian McDonald
Sandžív a roboti

BARVA JE VIZITKA

clubmarkbarvy
vše pro průmyslové nátěry

www.clubmarkbarvy.cz

Měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

Obsah

Zahraniční SF

Lezli Robynová: Anndroidka ze Zeleného domu	3
Ian McDonald: Sandživ a roboti	12
Vylar Kaftan: Žiju, miluju tě, uvidíme se v Renu	18
John Barnes: Oceán jako sněhová vločka...	21

Domácí SF

Jana Rečková: Ten rok, kdy jsi začaroval kaštiny	31
Vladimír Zábrodský: Bohyně salátu	37
Kristýna Louthanová: Mezi dvěma světy	47
Ivan Mls: Bufet U předsunuté hlídky	51
Milan Petrák: Tvorečkové	56

Publicistika

Pavel Klimeš: Svět <i>Mass Effectu</i> ...	59
Jason Sanford: Začátečnická tréma...	61
Julie Nováková: <i>Biologie v literární SF</i>	62
Aleš Smutný: Cesta za podstatou kultovního filmu	65
Martin Zhouf: Čeští a Slovenští výtvarníci SF a F...	80

Fantastická věda

Šnečí letecká cestovka;	
Dlouhá cesta vesmírem nesevědí očím a mozku;	
Mikroraptorova lesklá pírká; Blízkou galaxii neviděl ani Hubble	64

Filmfaroniáda

<i>Filmová soutěž:</i> Muži v černém 3	68
<i>Filmové premiéry:</i> John Carter; Ghost Rider 2;	
Cesta na Tajuplný ostrov 2; Žena v černém; Stan Helsing;	
Píseční žraloci; Král Škorpion: Bitva osudu; Klapka!	69

Vivisektor

<i>Čtenáři čtenářům;</i> Olga Gromyko: Povolání: Zaklínačka;	
Václav Vágenknecht: Béliťin tanec smrti;	
Daniel Polanski: Léčba ostrou břitvou; Robert Reed: Dřeň;	
Ernest Cline: Ready Player One – Hra začíná;	
Michelle Paverová: Kroky v temnotě;	
Dan Abnett: Triumf – Hrdina Jejeho Veličenstva;	
Douglas Preston, Lincoln Child: Kód smrti;	
Sergej Lukjaněnko: Rytíři čtyřiceti ostrovů;	
Dan Wells: Nejsem sériový vrah; El Borbah; <i>Nové knihy</i>	73

Šéfredaktor

Vlado Ríša
risa@casopisxb1.cz

Zástupce šéfredaktora

Jaroslav Jiran
jiran@casopisxb1.cz

Redaktor

Martin Šust
sust@casopisxb1.cz

Vydává

Konektor XB 1 s.r.o.
Praha 1, Nám. Republiky 1081/7
PSČ 110 00

www.casopisxb1.cz

Tisk

Libertas a.s.

Distribuce

společnosti holdingu PNS a.s.
prodejny firmy Relay

Předplatné

SEND s.r.o.
(www.send.cz/casopis/728/xb1)

Číslo vychází 5. 5. 2012

© Konektor XB1 s.r.o.

ISSN 1804-6606

MK ČR E 19853

Přetisk a jakékoli šíření povoleno
jen se souhlasem vydavatele.

Titulní strana **Patrick Reilly**

Časopis elektronicky

Po celou dobu, co vycházíme, už je to (s jedním číslem roku 2010) třetím rokem, vedeme debaty o elektronickém vydávání našeho časopisu. Proběhla velká diskuze u nás na webu, přišly nějaké maily a na co-nech se kolem toho také točila řeč.

Ve světě se prodej časopisů a knih v elektronické podobě šíří jako lavina. Ve Spojených státech prý činí kolem dvaceti procent veškeré produkce, v Anglii je to kolem deseti procent. U nás tomu tak ani zdaleka není, ale podle toho, co vídám v tramvajích a metru, počet lidí, kteří si čtou a nemají v rukách časopis, noviny nebo knihu, ale jakýsi podivný kovový či plastový obdélník, přibývá jako hub po dešti.

Na jednu stanu to chápu. Sám, kdykoli odjízďím někam na delší dobu, ať už je to dovolená nebo basketbalový turnaj, vláčím s sebou několik kilogramů papíru ve formě časopisů a knih. Většinou za pár dní stejně nemám co číst. Představa, že ve dvaceti dekagramech váhy si mohu s sebou vézt přes tisíc knížek, je velmi lákavá. Navíc když čtečky už začínají být finančně dostupné. Nedávno mě o tom jeden z mých kamarádů přesvědčoval slovy: „Dyť už to stojí jenom jako devadesát piv.“ Ano, v Čechách se už dlouho leccos přepočítává na piva, i čtečky. Na druhou stranu mít v ruce papír, ať už ve formě časopisu nebo knihy, je něco úplně jiného. Problém však je v tom, že náš časopis není, oproti všem ostatním časopisům na trhu, postaven na prodeji inzerce, ale časopisu jako takového. Je to takový přežitek z dřevních dob, kdy časopisy byly ještě určené k tomu, aby se četly, a nikoli, aby se v nich objevovaly tuny inzerátů na všechno možné. Holt časy se mění.

Tedy u nás ani ne. Prostě jsme takový relikt. (Mezi námi, nějaký ten inzerát by se nám každý měsíc hodil jako sůl, ale to je jiná věc.)

Na internetu se krade ve velkém. Nedávno jsem narazil na prakticky všechny Ikarie, které kdy vyšly a to nemluvím o knihách, nejen svých.

Proto sehnat někoho, kdo by nám alespoň v nějaké míře zaručil, že pokud budeme prodávat XB-1 internetmo, nebude to druhý den „viset“ někde poblíž zadarmo, nebyl jednoduchý.

Výběr a jednání však pokročily tak daleko, že toto číslo už je možné koupit ve formátu pro tablety Apple iPad na Apple AppStore.

Uvidíme, co to udělá s prodejem našeho časopisu a s námi jako takovými.

Vlado Ríša

p.s. Asi si čtečku časem pořídím také (na dovolené a tak...), ale jsem už starý a zkostnatělý muž, takže stejně tvrdím, že papír je papír. o:)))

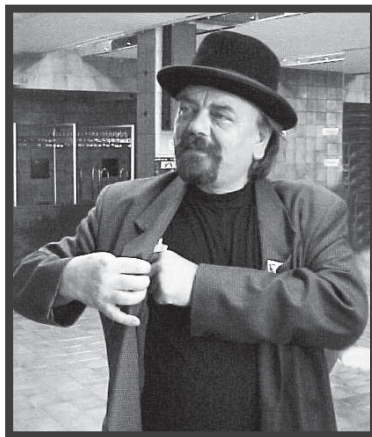
p.p.s. Čtečková XB-1 stojí 65 Kč.

Kde se dá sehnat XB-1?

Na našem webu (www.casopisxb1.cz) můžete najít všechny prodejny, kde je možné koupit XB-1, nebo si v onom seznamu vyhledat prodejnu nejbližší vašemu bydlišti.

Odešel Vlado Srpoň

* 9. 8. 1954 - † 18. 2. 2012

Vlado skončil po dlouhé a těžké nemoci ve Vinohradské nemocnici ve spánku.

V 80. a 90. letech patřil ke klíčovým osobnostem slovenského fandomového života. Zakladatel klubů SFéra a Fokus, spoluorganizátor knižních burz a aukcí, z nichž se postupně vyvinul Istrocon. Jeden z prvních distributorů Ikarie na Slovensku. Organizátor Parconu 1990 v Bratislavě. V roce 1991 inicioval vznik Ceny Gustáva Reussa, určené slovensky píšícím autorům fantastiky. Pravidelně se podílel na vzniku sborníku Krutohlav, sestaveném z nejlepších prací této soutěže. Byl zakladatelem Slovenského syndikátu autorů fantastiky. V 90. letech vedoucí SF sekce Zvazu záujmových združení.

Otiskoval publicistické příspěvky o fantastice v řadě slovenských časopisů, vytvořil pravidelné SF rubriky v časopisech Mladé rozlety a Nový čas.

CRWECON 2012

Už se blíží další ročník sleziny všech komiksových fandů - CRWECONU! Tenhle je už sedmý v pořadí, což je, jak známo, šťastné číslo (jestli se dostaneme

k třináctce, tak máme problém).

Opět se bude konat v Praze v klubu Cross, na rohu Plynární a Jankovcovy, kousek od metra C, zastávky Nádraží Holešovice (výlez k tramvajím). A datum akce je 2. 6. 2012, program je od devíti hodin do čtyř, pak už je volná zábava.

A co vás čeká? Komiksové přednášky o filmu, novém DC, světě Ultimates, nejzajímavějších komiksech minulého roku a vyhlášení ceny Fabula Rasa, ceny internetové stránky Comicsdb, kdy o nejlepších komiksech hlasují sami čtenáři.

Kromě toho tu bude i dražba komiksových originálů, vydavatelské panely a samostatná manga sekce i s promítáním filmů! A samozřejmě i možnost nakoupit české i zahraniční komiksy za výhodné ceny!

Filmové novinky

*) Když se jeden jmenuje Victor a zemře mu někdo blízký, měl by se mít na pozoru. Od této rány osudu totiž není daleko k rozhodnutí mrtvou bytost oživit a mít opět radost z její přítomnosti. Pokud dodám název filmu, k němuž jsem tento snad vše říkající úvodník sepsal – FRANKENWEENIE, už je téměř jasné, co se v něm objeví: mladík jménem Victor a jeho mrtvý pesek ... Animovanou verzi Frankensteinova syndromu natočil, pro hlasy hlavních postav Winonu Ryderovou, Martina Shorta a Catherine O'Harovou naja a se svým dílem mezi nás 5.10.2012 přijde Tim Burton.

*) Společnost 20th Century Fox se rozhodla, že natočí plnohodnotně celovečerní hranou verzi krátkého filmíčku Aarona Simse ARCHETYPE. Příběh robota RL7 je téměř srdcervoucí: umělá bytost utíká díky „krátkému spojení“ (ale nespojoval bych to s legendárním č. 5) před svými tvůrci, přičemž ho kromě nich pronásledují i noční můry, naznačující, že byl v minulosti víc než jen hromadou plechu, drátů, tištěných spojů a inteligentních pozitronů.

Lezli Robynová

Anndroidka ze Zeleného domu

(ANNE-DROID OF GREEN GABLES)

Přednosta stanice si pro sebe tiše pohvizdoval, když parní vlak se supěním vjížděl do nevelkého nádraží v Bright River, a pohupoval se přitom na špičkách, odečítaje ze svých mosazných cibulí čas příjezdu, aby jej mohl zanést do knihy jízd. Dostalo se mu upozornění, že dnes má očekávat důležitou zásilku, a proto hodlal osobně dohlédnout na vykládku nákladního vagonu. Ostrov Prince Edwarda skýtal jen skrovná povyražení a pan výpravčí byl zvědav, co bude řečený balíček obsahovat; měl totiž nařízeno jej hned po příjezdu opatrně rozbalit.

Vlak v oblaku páry pozvolna brzdil, až se úplně zastavil, a pan výpravčí přelétl pohledem vagony, aby měl jistotu, že je vše v pořádku, než zmáčkl ozdobný, leč masivní knoflík na kapsičce u vesty. Knoflík slyšitelně zabzučel, načež vydal pronikavý hvizd, který cestující informoval, že z vlaku lze bez obav vystoupit.

Pan výpravčí pozdravil smeknutím čepice první mladou dámu, která stanula na nástupišti, ale ta si ho nevšímala. Uhlažovala si sukni a rozhlížela se kolem sebe s téměř nezatelným úsměvem ve tváři.

Výpravčí přešel až úplně na konec vlaku, dávaje Oswaldovi znamení, aby sledoval dění na nástupišti, přičemž přemítal, proč se ještě nedostavil vlastník zásilky. Cestou si trochu zašel, aby mohl zatáhnout za mosaznou páku na stěně přístroje instalovaného na nástupišti u dveří posledního vagonu. Stroj se s dýchavičným sípěním probral k životu, nejrůznější mosazná a dřevěná kolečka se roztočila a z několika výfukových ventilů se začala linout pára, jak se kožený pásový dopravník neochotně dával do pohybu. Pak výpravčí nastoupil do vagonu, rozžehl plynovou lampu zavěšenou hned u dveří a začal se automaticky probírat balíčky a zavazadly, aby je mohl naložit na běžící pás, který je dopraví do třídní. Zastavil se u velké bedny uložené v tmavém koutě vagonu a pokryté silnou vrstvou prachu, která svědčila o tom, že už je na cestě velmi dlouho a určitě pamatuje víc vlaků než jen tenhle. Natáhl se pro lucernu a posvítil si na ni, když nejprve oťel z jednoho rohu prach, aby viděl razítko odesílatele.

LUMIERE – REPASOVÁNÍ STROJŮ A ZÁSILKOVÁ SLUŽBA

Výpravčí spokojeně vytáhl svůj univerzální poštovní klíč a vsunul ten rytý mosazný nástroj postupně do zámků všech kožených popruhů, které držely víko bedny zavřené. Při aktivaci klíče v zámku uslyšel nejprve slabé zabzučení, načež západka s cvaknutím vyskočila. Na okamžik strnul s rukou nataženou k víku a zauvažoval, co asi uvnitř nalezne. Stroje z velkých měst, a to i repasované, se v přímořských městečkách objevovaly jen vzácně.

Nakonec ho však přemohla zvědavost. Z razítka už vyčetl, že bedna je příliš těžká na to, aby ji z vagonu dokázal odnést bez cizí pomoci, a tak k ní přiklekl, zkontroloval, zda jsou všechny zámkové odemčené, a pozvolna nadzdvihl víko.

Zevnitř na něj hleděl pár zářivě zelených očí.

Nejdříve zamrkaly a pak na něj zaostřily.

Ty jeho zamrkaly také, velmi rychle, jak jeho mysl zaplavila neuspořádaná změt myšlenek.

Z bedny se vynořila útlá ručka, která víko vyprostila z nehybného sevření pana výpravčího a odklopila je úplně. Vý-

pravčí údivem otevřel pusku, zíraje na bednu v náhlém úžasu. Matěj Cuthbert nikdy neplýtl slovy, ale v tomto případě už jeho nemluvnost zašla přece jen trochu daleko. Stroj, to určitě!

V bedně se zrovna snažil posadit *android*. Pan výpravčí ještě se žádným z těchto složitých strojů neměl tu čest, a nevěděl tudíž, jak s nimi zacházet.

„Vy jste můj nový otec?“ zeptal se android.

Výpravčí poněkud roztržitě zavrtěl hlavou, než se vzpamatoval a vrátil se mu hlas. „Tvůj nový majitel tu bude každou chvíli,“ opáčil nerudně a ukázal rukou ke dveřím vagonu. „Nepočkáme na něj venku?“

Android se zahleděl ke dveřím a pak zase na něj. „Smím tedy jít ven?“

Pana výpravčího znovu přemohl údiv. „Jistěže. Budeš muset, chceš-li se setkat se svým novým majitelem.“ Zvedl se na nohy a zaváhal, shlížeje na androida sedícího v otlučené bedně, ale pak k němu natáhl ruku. Do dlaně mu vklouzla drobná ručka, která ho zarazila svou vřelostí. Z jakéhosi důvodu očekával, že pokožka androida bude chladná. Bez života.

Jako stroj.

Jenže místo toho teď v dlaní svíral něco, co bylo k nerozeznání od dětské ručičky. Ta představa ho kdovíproč uklidnila. Pomohl androidovi vylézt z bedny, a když posléze vystoupil z vagonu, otočil se, aby viděl, jak se tak sofistikovanému stroji bude zamlouvat jejich skrovné nádražíčko.

Android se obezřetně vynořil ze šera a pan výpravčí zalpal po dechu. Ten stroj měl ženskou podobu! A to se až dosud domníval, že všichni androidi dostávají do vínku androgynní vzhled.

Díval se, jak užasle vzhlíží ke slunci, jehož paprsky jí ozářily tvář. V denním světle se její pokožka nazlátle třpytila, ale barva pleti nebyla jejím nejvýraznějším rysem. Tím byly vlasy – konkrétně dva silné, jasně rezavé copy spletené z měděných vláken, které jí spadaly na záda. Ani ošuntělý námořnický klobouček nemohl zakrýt lesk těch jemných kovových pramínků o nic víc, než mohly obnošené žluté šaty zastřít elegancí jejího zjevu. Byla sice příliš štíhlá na to, aby působila opravdu žensky, a bradu měla trochu moc ostrou, aby ji bylo možno prohlásit za dokonale krásnou, ale velké bystré oči spolu s prstíky zakončenými delikátními mosaznými nehty jí dodávaly nefalšovaný půvab.

V jedné ruce nesla cestovní tašku, která zjevně pamatovala lepší časy, ale androidka ji svírala s takovou starostlivostí, že od ní pan výpravčí nedokázal odtrhnout oči. V životě by ho nenapadlo, že android může mít vlastní zavazadlo; zřejmě bylo uloženo v kufru spolu s ní.

Udělala krok vpřed a pomalu se otočila, jako by si chtěla vtisknout ten pohled do paměti, ale když zaregistrovala běžící pás, zvědavě k němu přistoupila a bez dalších okolků začala volnou rukou manipulovat s rozličnými páčkami a kolečky na boku přístroje, přičemž sebou trhla – ale neodtáhla se –, když ji zasáhla pára linoucí se z jednoho ventilu.

Evidentně to nedělala poprvé. Svou útlou rukou dosáhla i do těch nejhůře přístupných míst, kde to či ono seřídila s takovou přesností, že za několik minut stroj k nelíbenému údivu pana výpravčího běžel o poznání hladčeji. V seřizování však pokračovala, dokud dýchavičný zvuk přístroje nenahradilo tiché

předání, a až poté se obrátila k výpravčímu, který vykoktal poděkování.

„Mně přece nemusíte děkovat,“ opáčila. „Tehle stroj je primitivnější verzi třidicích linek, s nimiž jsem ve svém předchozím domově pracovala každý den. Že je nesmírně potěšitelné umět přijít na to, jak věci fungují, nemyslíte?“ Androidka však nečekala, až odpoví. „Aspoň já jsem si to vždycky myslela. Na stroji podávajícím optimální výkon je totiž cosi krásného.“

Výpravčí těžko mohl souhlasit více. Nedokázal z androidky stojící před ním spustit oči. Byla naprosto úchvatná. Přemýšlel, kde je asi její nový majitel.

Pootočil se a ukázal směrem k nádražní budově. „Nechceš na pana Cuthberta počkat v čekárně pro dámy?“

Naklonila hlavu, zvažující jeho nabídku i jeho samotného. „Děkuji, ale není třeba,“ odpověděla. „Počkám venku. Fantazie tam má větší rozlet.“

Výpravčí se pousmál. Jak okouzluje děvče.

* * *

Matěj Cuthbert si androidku změřil pohledem z protějšího konce nástupiště a zaváhal. Na konverzaci nikdy moc nebyl a hovořit s dívkami od malička považoval za jeden z nejtrapnějších zážitků na světě, takže zjištění, že jeho nejnovější koupě má ženskou podobu, pro něj bylo notně skličující. Bylo mu řečeno, že obdrží prototyp, který nakonec nikdy nešel do výroby, ale ptát se po jeho pohlaví ho nenapadlo.

Navzdory své úzkosti však v sobě nedokázal potlačit jistý zájem. Androidi byli původně vyrobeni proto, aby nahradili dětskou pracovní sílu v továrnách, jichž ve velkých městech neustále přibývalo. Děti byly dlouhé roky často nejlacinějšími a v praxi neupotřebitelnějšími pracovníky, jelikož díky svým drobným rukám a tělíčkům uměly nejlépe manipulovat s jemnou mechanikou, a proto byla androidům pochopitelně dávána jejich podoba. Výrobci však brzy zjistili, že jejich klientela netouží po tom, aby noví pracovníci vypadali jako děti – nevíňátka. Navíc se jim nelíbilo, že prototypy byly vybaveny rozvinutým logickým uvažováním, protože někteří lidé měli za to, že to dodává androidům individualitu, když se pak přizpůsobují nově nabytým vědomostem, a ještě by mohli dostat zálsusk na jiné prožitky, které se jim nabízejí mimo pracoviště. V důsledku toho se androidi, kteří nakonec zaplnili továrny po celé Kanadě, vyráběli co možná nejužitečnější a nejandrogynnější, aby na sebe zbytečně neupozorňovali.

Matěj za živého boha nedokázal pochopit, jak je mohli považovat za vyspělejší model než původní prototypy, ale nehodlal si stěžovat. Jen díky tomu si totiž mohl dovolit ten „vadný“ stroj, který teď seděl na nástupišti před ním.

Zhluboka se nadechl, vydal se k androidce – a přešel bez zastavení kolem ní. V poslední chvíli mu došlo, že netuší, co jí má říct. *Jaký pozdrav je vlastně vhodný pro androidku?*

Došel až na konec nástupiště a chvíli tam stál, než se otočil a zjistil, že androidka jej pozoruje s neskryvanou zvědavostí. Matěj v duchu rozvažoval, co si o něm tak vyspělý stroj asi myslí, jelikož na jeho zevnějšku nebylo skoro nic zajímavého. Byl vysoký a na ramena mu padaly dlouhé vlasy, které bývaly zamlada černé, ale dnes v nich už převažovala ocelová šed. Chodil nahrbený, jako by i držením těla chtěl vyjádřit svou touhu nevyčnívat z davu. Ostýchavý úsměv, kterým androidku uvítal, když se konečně odhodlal k ní přistoupit, byl však vřelý a jeho oči laskavé. Než si stihl rozmyslet, jak ji pozdravit, androidka vstala a podala mu ruku.

„Vy budete určitě můj nový otec, pan Matěj Cuthbert ze Zeleného domu.“ Potřásla mu rukou, stále svírajíc držadlo své kabely. „Já jsem Anna – Anna se dvěma n. Většina lidí si myslí, že Anna je zkráceně *androidka*, a proto často vynechávají to druhé n, když si to zapisují. Jenže to druhé n k tomu jménu prostě patří. Kdybych potkala nějakou jinou osobu, která by se jmenovala Anna, ale jen s jedním n, měla bych určitě pocit, že jí něco chybí. Co myslíte vy, pane Cuthberte?“

Udiveně zamrkal. „No, já věru ani nevím.“ Byl sice obdařen obyčejným selským rozumem, ale napadlo ho, jestli tím androidka nevyjadřuje svou obavu z toho, zda ji přijmou. A co je ještě důležitější, je si vůbec vědoma toho, že to dělá? „Mohu ti vzít tu tašku?“

„Děkuji, pane Cuthberte, ale není třeba. Unesu ji sama. Musím ji nést tak, aby držadlo bylo nakloněné v úhlu 43 stupňů, protože jinak vypadává. Stačí, aby bylo nakloněné o stupeň více nebo méně a už kabele hrozí dvaosmdesátiprocentní riziko ztráty strukturální integrity. Je to hrozně stará kabel a já ji mám moc ráda.“

Matěj se pousmál té nečekané kombinaci technického vysvětlení a lidského citu v Annině prohlášení, jež nepůsobilo ani v nejmenším nepatříčně u stroje stvořeného k obrazu lidskému. Pokynul androidce, aby ho následovala, a tak došli mlčky k jeho koněm tažené bryčce, Matěj s očima sklopenýma k zemi a Anna rozhlížející se neustále kolem sebe.

Vypadalo to, že ji uchvacují ty nejobyčejnější věci. Ani když kolem nich projel jeden z těch převzácných a velmi drahých parních povozů, na jehož kožené sedačce půvabně spočívala ta dívka z vlaku chránící si bledou pleť krajkovým slunečníkem, neodtrhla Anna pohled od starého tažného koně zapřaženého do Matějovy bryčky.

„Pořád nemůžu přijít na to, co pohání vaši lokomotivu,“ poznamenala po chvíli.

Matějovi zaškrubalo v koutku úst a musel se odvrátit, aby před ní skryl úsměv, když pochopil, že androidka ještě nikdy neviděla koně, natož takového, který každou chvíli upadal do na-prosté letargie.

Popošel se koni a zlehka ho pohladel po krku, čímž ho přiměl potrást hřívou a projevít první známky života. „Tahle bryčka se neovládá žádnými páčkami na parní pohon. Stačí říct tadyhle Samuelovi, kam ji má odtáhnout.“

Androidka zamrkala. „Samuel není stroj?“

„Ne,“ odpověděl prostě.

„A je tedy účelem tohoto stvoření sloužit lidem?“ vyzvíдалa dál, naklánějíc hlavu ke straně.

Matějova ruka se zarazila uprostřed pohybu. „No, tedy, snad by se to tak dalo říct.“

„Má také svobodnou vůli?“

Tentokrát to byl Matěj, kdo zamrkal. „Žije a pracuje na mém statku.“

Navázala na něj, jako by se nechumelilo. „Protože nemá na vybranou.“

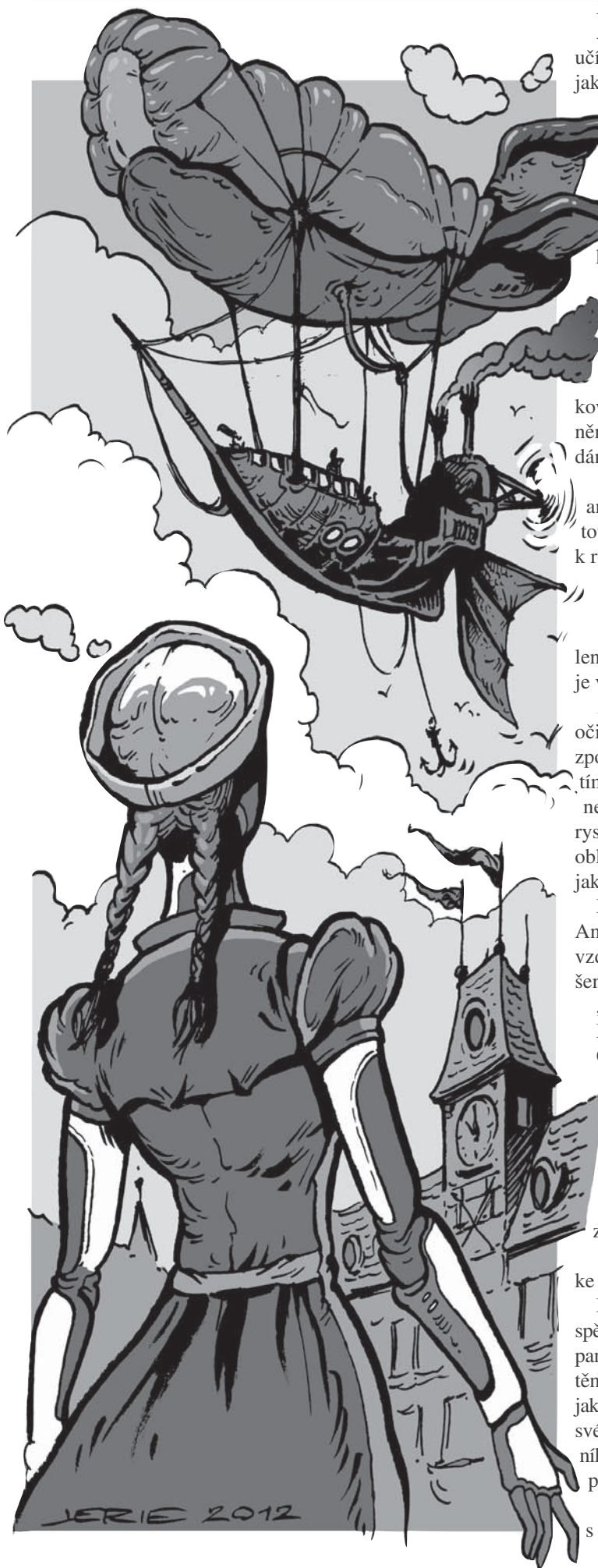
„Správně.“

Zamyšleně přikývla. „Chápu.“

Matěj zaskočilo, jak autoritativním tónem to řekla. „Jak to?“ „Sama jsem vedla podobný život v továrně.“ Natáhla ruku a opatrně napodobila Matějovo nedávné počínání. Její mosazné nehty se zabýskly v dopadajících slunečních paprscích, když přejížděla rukou po koňském krku.

Matěj ji chvíli sledoval a pak se otázel: „Vadilo ti to hodně? Myslím, když ti pořád někdo přikazoval, co máš dělat.“

„Ne. Proč by mi to mělo vadit?“

Matěj nevěděl, co na to říct.

Anna pokračovala dál, skoro až roztržitým tónem. „Ráda se učím a baví mě pořád něco dělat. Taký mi dělá radost zjišťovat, jak věci fungují. Pan vedoucí mi řekl, že je to výrobní vada a že mě budou muset vyřadit. Nevěděla jsem, proč mám přijít o práci, když jsem ho právě překvapila tím, že jsem zastavila výrobu na hlavní třídící lince v celém závodě, abych zlepšila její výkon o 6,3 procenta, ale on už se se mnou nehodlal bavit.“ Její ruka ustala v pohybu a kůň ji zlehka šťouchl hlavou, aby ji přiměl pokračovat. „Na-konec musel zasáhnout otec.“

Řekl panu vedoucímu, že vyřazení by bylo příliš definitivním trestem a že bych třeba ještě mohla být k užitku. Jen mi není jasné, co tou poznámkou myslel, když už pro jeho firmu nepracuji.“

Vzhledem k tomu, o kolik tento nákup odlehčil jeho bankovnímu účtu, bylo Matějovi naprosto jasné, jak byla Anna zmíněné společnosti užitečná. Nebyl to však důvod, proč byla prodána, ale její naivita, co ho na ní fascinovalo nejvíce.

Cesta domů byla pro oba provázená dalšími objevy, jelikož androidka nebyla k zastavení a její společník s povděkem kvitoval fakt, že se od něj nečeká, že bude přispívat svým dílem k rozhovoru.

„My dva si budeme znamenitě rozumět, pane Cuthberte.“

„Říkej mi Matěji.“

„Nejsem si jistá, odkud to vím ani proč mám pocit, že do Zeleného domu patřím, ale vždycky jsem si myslela, že na světě je víc...“

Androidka se odmlčela uprostřed věty a její křišťálově zelené oči, nehybně upřené na oblohu před nimi, se rozšířily. Matěj zpočátku nedokázal od Anniny tváře odtrhnout zrak v úžasu nad tím, jak jí rysy ožily nelíčeným překvapením. Její zaujetí však nepolevovalo, a proto stočil pohled od jejích podmanivých rysů vzhůru k nebi, kde spatřil vzducholoď rozvážně plující po obloze, s trupem omývaným zlatistou září zapadajícího slunce, jak poklidně klouže z jednoho mraku na druhý.

Matěj měl co dělat, aby je vůbec rozeznal, ale byl si jist, že Anna slyší ševelení obřího parního stroje vhnějíjícího horký vzduch do gigantického plátěného balonu, pod nímž byla zavěšená stará plachetnice.

„Jak úžasný vynález!“ vydechla androidka uchváceně.

Matěj se na ni udiveně zadíval. „Proč myslíš?“

Obrátila k němu rozzářené oči. „Tento stroj nám dává schopnost létat, což musí být přenášdný zážitek. Jen si představte, jaké to asi je, shlížet na svět shora! Určitě je to velmi osvobozující pohled, nemyslíte?“

Přikývl. Ještě nikdy o tom takhle nepřemýšlel.

„Vás to snad nelákalo, proletět se v takovém stroji?“

„No tedy, to věru ne,“ odpověděl, zaskočen její dětskou zvědavostí.

„Ach, Matěji, o kolik se jen ochuzujete!“ Oba znovu vzhledli ke vzducholoďi a dlouhou chvíli ji společně mlčky pozorovali.

Matěj koutkem oka pozoroval Annu, překvapen tím, že tak vyspělý stroj jeví takový údiv nad starou plachetnicí, která zjevně pamatuje lepší časy. Plavidlo bylo připoutané k obyčejnému plátěnému balonu a poháněné nejneohrabanějším parním strojem, jaký kdy viděl, a to jen proto, aby jeho majitel mohl maximalizovat své zdroje ve snaze udržet krok s nejnovějším vývojem dopravního průmyslu. Podle jeho názoru to byl důvtipný nápad, ale tohle provedení mu nepřišlo zrovna bezpečné ani elegantní.

„Už jsem pracovala s mnoha stroji,“ pronesla androidka tiše s očima upřenými na vzducholoď pozvolna mizející za obzo-

rem, „ale ještě jsem neviděla žádný, který by byl tak krásný.“
„Já ano,“ ozval se Matěj potichu a ostýchavě, jak měl ve zvyku. „Tebe.“

Otočila se k němu s vykulenýma očima. „Ale já jsem jen obyčejná holka.“

Nevinlost toho prohlášení ho vzala u srdce. Matěj toho nikdy moc nenamluvil, ale teď doslova oněměl.

Vždyť ona se ani nepovažuje za stroj!

A přestože si to tehdy neuvědomoval, v tu chvíli ji za něj přestál považovat i on.

* * *

Anna zjistila, že získat si uznání spolužáků ve škole je úkolem, k jehož zvládnutí neexistuje žádná uživatelská příručka. Když se ptala Matěje, jak si má najít důvěrnou přítelkyni, odvětil prostě: „Buď sama sebou,“ což ji zmátlo, protože nechápala, jak je vůbec fyzicky možné být někým jiným. Když však tutéž otázku položila jeho ženě, dostalo se jí úsečné odpovědi: „Koukej tyhle nesmysly pustit z hlavy! Dokážeš-li, že jsi toho hodna, přátelství si tě najde samo. Buď vlídná, ohleduplná a hlavně – drž jazyk za zuby a chovej se slušně!“

„Držet jazyk za zuby pomáhá při navazování přátelství?“ zeptala se Anna udiveně.

„Ty jsi mi pěkné kvítko, děvče! Jistěže ne,“ opáčila Marie dotčeně. „To se jen tak říká – aspoň mezi lidmi. Jenže od tebe se konečkonců nedá čekat, že bys to věděla.“

Stará paní si povzddechla, nespouštějíc oči z androidky. Od chvíle, kdy Matěj přivedl Annu domů, vzal klid a pořádek v Zeleném domě nenávratně za své.

„Musíme ji vrátit,“ sdělila mu, když se tehdy vrátil domů s androidkou.

„Ale když ona je tak roztomilá,“ protestoval tiše, provázeje pohledem Annu, která se zrovna seznamovala s uspořádáním domu a fascinovaně přejížděla rukou po těch nejnahodilejších věcech – jemné výšivce na ubrusu, listech pokojové rostliny nebo leštěném dřevě houpacího křesla. Ještě nikdy neviděla tak rozmanité povrchy.

„Matěji Cuthberte, vždyť jsme se toho androida rozhodli koupit jen proto, aby ti měl kdo pomáhat v hospodářství. Děvče se k práci na poli nehodí, ani když je ve skutečnosti androidem. A my jsme moc staří na to, abychom dělali chůvu vadnému stroji.“

„Není vadná – je jen jiná.“ Matěj se odmlčel. „Dej jí šanci, Marie.“

„Budeme ji muset dát do školy, už jen proto, aby si osvojila základní pravidla společenské interakce.“

„Tak ji dáme do školy.“

„Ale k čemu nám bude dobrá, když se nám nevrátí peníze, které jsme do ní vložili? Pořád ještě budeš potřebovat pomocníka na statek.“

„Přes den mi bude na pár hodin vypomáhat mladý Barry a Anna mi může pomáhat před vyučováním i po něm.“ Zvedl ruku, aby předešel Mariině další námitce. „Normálního androida si dovolit nemůžeme. A věc se má docela jednoduše: ona se mi líbí.“ Zadíval se na svou ženu. „Nikdy jsem od tebe mnoho nežádal, ale teď žádám tohle.“

Marie si nesouhlasně odkašlala, ale spíš proto, aby zakryla svůj údiv, než z nějakého niterného nutkání k protestu. Bylo to vůbec poprvé, co si manžel prosadil svou i přes její nesouhlas. Ten stroj mu musel opravdu padnout do oka. „Ať tu tedy zůstane,“ vyslovila se nakonec, „ale jen na zkoušku. Máme přece tříměsíční záruku, že?“

„Ano.“

„Když s ní po uplynutí té lhůty nebudu spokojená, budeme ji reklamovat a žádat peníze zpět. A bez odmlouvání, Matěji. Jsem ochotná nechat si ji tu jen pod touhle podmínkou.“

Matěj rozradostněně přikývl. Věděl, že navzdory té podmínce si na své ženě právě vydobyl velký ústupek.

A tak každé ráno scházel Matěj dolů do knihovny, aby tu našel Annu ponořenou do některé z jeho knih. Když mu nadšeně předváděla úryvky z divadelních her a v měděných vlasech jí tančila záře pohasínajícího ohně, vypadala ještě víc jako dítě, jehož podobu dostala.

Pak spolu probírali její nejnovější literární objevy z předchozího večera, zatímco Matěj snídal, a poté jim začal nový den, kdy androidka pomáhala Matějovi dojít krávy, poklízet ve stáji a nosit zvířatům seno, dokud nebylo na čas vyrazit do školy.

Během jednoho týdne si vytvořili příjemnou rutinu a Matěj ke svému překvapení zjistil, že poprvé za posledních deset let ho doopravdy těší vstávat ještě před rozedněním. Už po několika týdnech školní docházky však bylo jasné, že Anně se nedaří dělat stejně dobrý dojem i na spolužáky, kteří jí opakovaně dávali najevo, jak moc se od nich liší.

„Lidem se často nelíbí to, čemu nerozumějí,“ oznámila jí Marie suše.

Anna se však dočetla o „spřízněných duších“ a o tom, jak se důvěrné přítelkyně dokáží povznést nad jakékoli vzájemné rozdíly, a jak řekla Marie, stačí jen dokázat, že je hodna toho být dokonalou kamarádkou. A tak den co den chodila do školy, kde se snažila zavděčit vynikajícím prospěchem. Měla hodně co dohánět, když před Zeleným domem poznala jen život v továrně, ale netrvalo dlouho a soupeřila s Gilbertem Blythem o titul nejlepšího žáka ve třídě.

Zatvrzelost spolužáků tím však androidka příliš neobměkčila. Jen nechápala proč. Nedělala snad všechno správně?

„Myslíš si, že jsi lepší než my, vid, Ann-droidko?“ rýpla si Josie Pyeová, když Anna dostala svou první zlatou hvězdičku za nejlepší diktát. Otočila se v lavici, aby viděla Anně do očí. „Umíš taky napsat stroj?“

Anna se na ni udiveně zadívala. *To je další zkouška?* „S-t-r...“

„Musíš mít vždycky na všechno odpověď?“ přerušila ji Josie, popuzená, že se jí dívku s měděnými vlasy pořád ještě nepodařilo vytočit.

„Nemá se snad na otázku reagovat odpovědí?“ opáčila Anna, nevyhýžejíc z údivu.

Josie ji probodla pohledem a otočila se zpátky k tabuli, aby s Annou nepromluvila ani slovo až do nepovinné hodiny kreslení, která se dostala na pořad dne v podvečer. „Kreslení ti určitě taky jde skvěle, co,“ utrousila.

„Nevím,“ odvětila androidka. „Ještě nikdy jsem to nezkoušela.“

Žáci se usadili venku, aby zachytili na plátně majestátnost povlovných lánů v okolí Avonlea. Anna ze svého místa viděla střechu Zeleného domu vyčnívající mezi stromy na obzoru a tak přesnými tahy a s bezchybným odhadem proporcí namalovala nejdřív ji.

Poté se pustila do lánů, kde přepečlivě stanovila přesný odstín trávy a namíchala si odpovídající zlatozelenou barvu. Za čtvrt hodiny měla lány hotové a obehnané věrnými zmenšeninami plůtků.

Zatímco Anna pilně kopírovala stromy na své plátno, učitel obcházel žáky jednoho po druhém, aby viděl, jak pokračují, a aby mohl z jejich rozmanitých vyobrazení jedné a téže krajiny vyčíst něco víc o osobnostech jednotlivých studentů.